

Περιφερειακή Ανάπτυξη

Διάλεξη 2: Οικονομική Ανάπτυξη και Οικονομική Μεγέθυνση (κεφάλαιο 1, Πολύζος Σεραφείμ)

Δρ. Βασιλείου Έφη
Τμήμα
Οργάνωση και Διοίκηση Επιχειρήσεων

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Τίτλος ενότητας

Υπότιτλος

Περιεχόμενα ενότητας

1. Οικονομική Μεγέθυνση

- i. Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων (ΚΠΔ)
- ii. Κόστος Ευκαιρίας
- iii. Μετατοπίσεις της ΚΠΔ

2. Οικονομική Ανάπτυξη

- i. Ορισμός της οικονομικής ανάπτυξης
- ii. Ορισμός της φτώχειας
- iii. Δείκτες οικονομικής ευημερίας

Οικονομική ανάπτυξη και μεγέθυνση

Διαφορές μεταξύ των όρων:

"Οικονομική ανάπτυξη" (*economic development*)

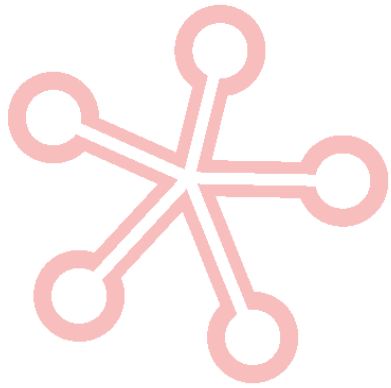
"Οικονομική μεγέθυνση" (*economic growth*).

Η **οικονομική μεγέθυνση** δείχνει μια θετική μεταβολή στα οικονομικά μεγέθη μιας περιφέρειας και κυρίως αύξηση του παραγόμενου προϊόντος που ποσοτικά εκφράζεται με το ΑΕΠ.

Διαγραμματικά, η Καμπύλη Παραγωγικών Δραστηριοτήτων απεικονίζει την οικονομική μεγέθυνση.

Καμπύλη παραγωγικών δυνατοτήτων (ΚΠΔ)

Η ΚΠΔ είναι ένα διάγραμμα που απεικονίζει όλους τους συνδυασμούς αγαθών και υπηρεσιών που μπορούν να παραχθούν εάν όλοι οι πόροι μίας κοινωνίας χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά.

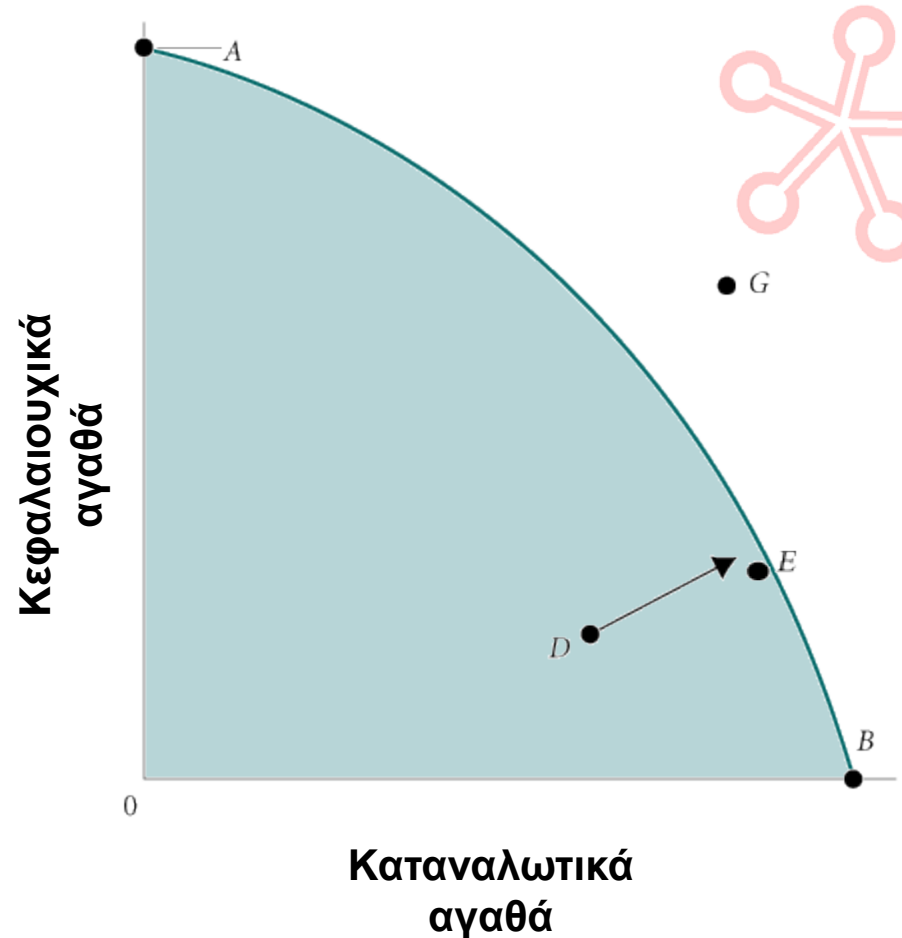

Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων

Παρόλο που μία οικονομία μπορεί να λειτουργεί σε επίπεδα πλήρους απασχόλησης της γης, της εργασίας και του κεφαλαίου της, μπορεί να εξακολουθεί να λειτουργεί εντός της ΚΠΔ, στο σημείο D . Η οικονομία μπορεί να χρησιμοποιεί τους συγκεκριμένους πόρους αναποτελεσματικά.

Οι περίοδοι ανεργίας ανταποκρίνονται σε σημεία εντός της ΚΠΔ όπως το σημείο D .

Η μετακίνηση στο σύνορο από ένα σημείο όπως είναι το D σημαίνει πλήρη απασχόληση των διαθέσιμων πόρων.

Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων

Ανεργία:

Κατά τη διάρκεια οικονομικών κάμψεων ή υφέσεων, οι βιομηχανικές μονάδες (εργοστάσια) λειτουργούν σε χαμηλότερα επίπεδα σε σχέση με την πραγματική τους παραγωγικότητα. Όταν υπάρχει ανεργία και αργία κεφαλαίου, δεν παράγονται όσα μπορούν να παραχθούν (σημείο D στο διάγραμμα).

Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων

Αναποτελεσματικότητα:

Η σπατάλη και η κακοδιαχείριση είναι τα επακόλουθα μίας επιχείρησης που λειτουργεί κάτω από τις δυνατότητές της.

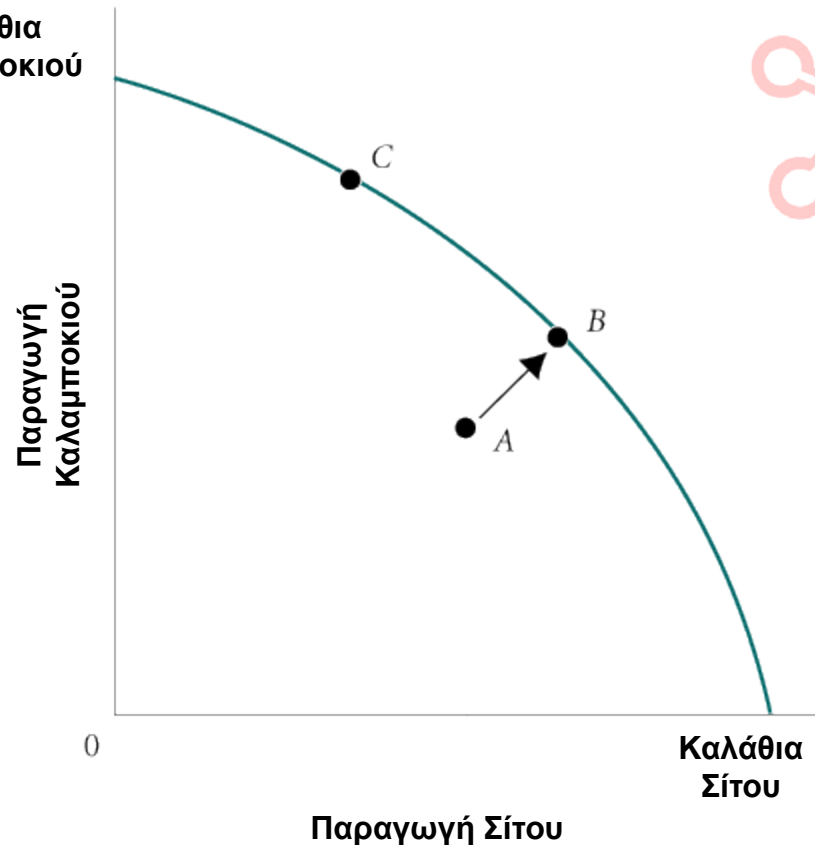
Αρκετές φορές η αναποτελεσματικότητα προέρχεται περισσότερο από κακή διαχείριση της οικονομίας συνολικά, παρά από κακοδιαχείριση μεμονωμένων ιδιωτικών επιχειρήσεων.

Αναποτελεσματικότητα

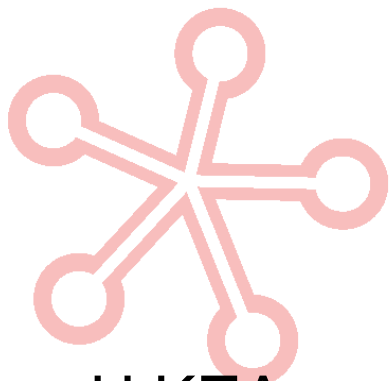
Αναποτελεσματικότητα λόγω Λανθασμένης Κατανομής των Καλλιεργειών

Π.χ. το κλίμα και το έδαφος της Λάρισας ήταν καταλληλότερα για την παραγωγή καλαμποκιού και της Μακεδονίας ήταν καταλληλότερα για την παραγωγή σίτου, ένας νόμος που θα υποχρέωνε τους αγρότες της Μακεδονίας να παράγουν καλαμπόκι και αυτούς της Λάρισας να παράγουν σιτάρι θα είχε σαν αποτέλεσμα χαμηλότερη παραγωγή και για τα δύο προϊόντα (σημείο A στο διάγραμμα)

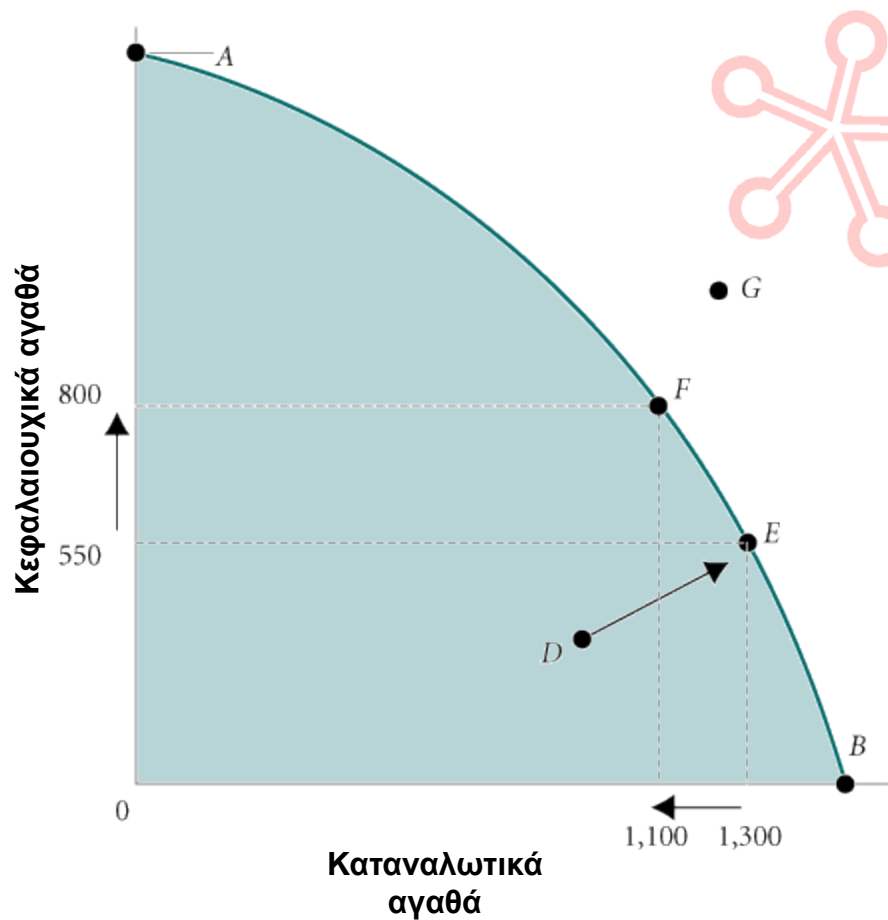
Καλάθια
Καλαμποκιού

Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων

Η ΚΠΔ παρουσιάζει μία σειρά οικονομικών εννοιών. Η σημαντικότερη είναι το **κόστος ευκαιρίας**. Το κόστος ευκαιρίας παραγωγής περισσότερων κεφαλαιουχικών αγαθών (άξονας Υ) είναι λιγότερα καταναλωτικά αγαθά (άξονας Χ).

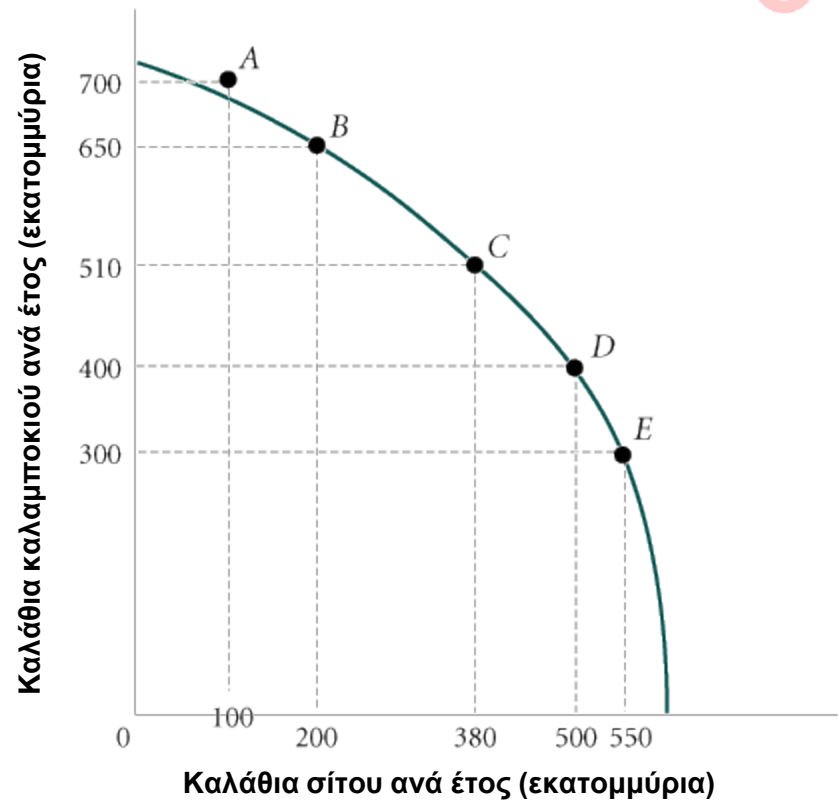
Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων

Παραγωγικές Δυνατότητες
για τη Συνολική
Παραγωγή
Καλαμποκιού και
Σίτου στη Λάρισα και
στη Μακεδονία

Σημείο στην ΚΠΔ	Συνολική Παραγωγή Καλαμποκιού (Εκατομμύρια Καλάθια Ανά Έτος)	Συνολική Παραγωγή Σίτου (Εκατομμύρια Καλάθια Ανά Έτος)
A	700	100
B	650	200
C	510	380
D	400	500
E	300	550

Ο Νόμος του Αυξανόμενου Κόστους Ευκαιρίας

Παραγωγή Καλαμποκιού και Σίτου στη
Λάρισα και στη Μακεδονία

Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων

Οικονομική μεγέθυνση:

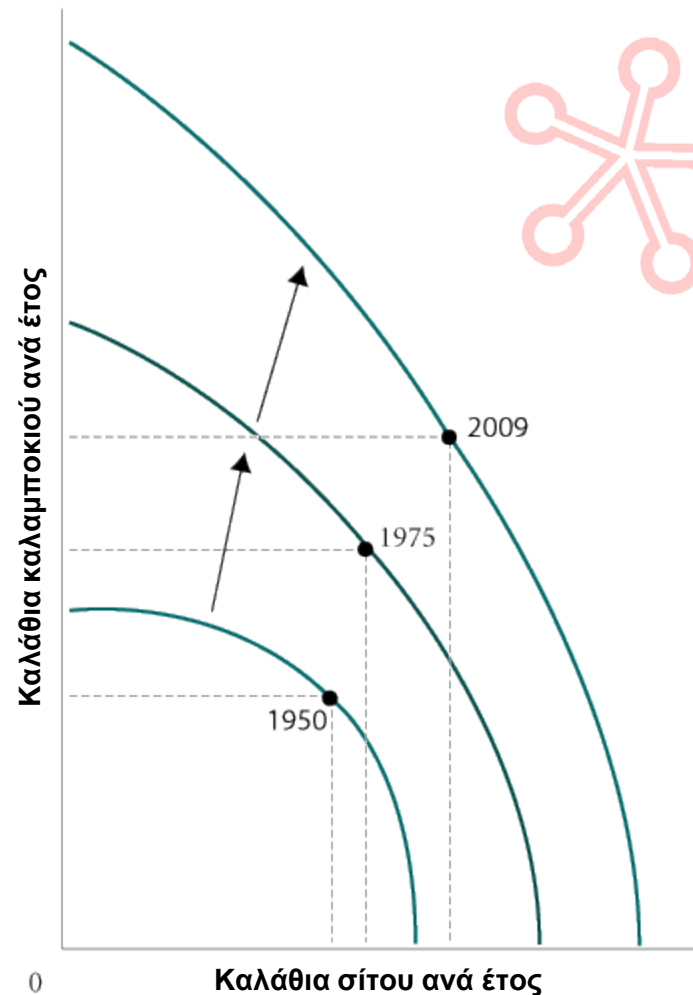
Η αύξηση της συνολικής παραγωγής μίας οικονομίας. Λαμβάνει χώρα όταν μία κοινωνία αποκτά νέους πόρους ή μαθαίνει να παράγει περισσότερα με τους υφιστάμενους πόρους.

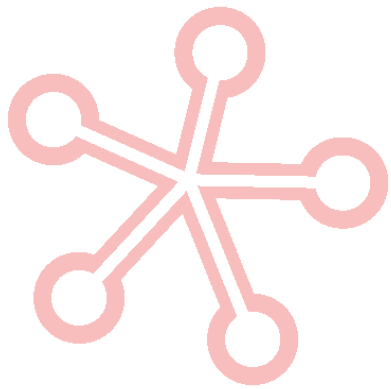

Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων

Οικονομική Μεγέθυνση

Η Οικονομική Μεγέθυνση Μετατοπίζει την ΚΠΔ Προς τα Επάνω και Δεξιά

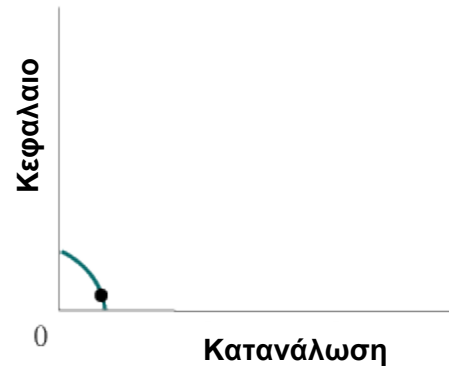

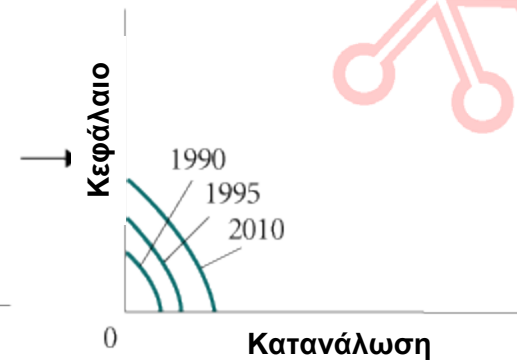
Κεφαλαιουχικά Αγαθά και Μεγέθυνση σε Φτωχές και Πλούσιες Χώρες

Οι πλούσιες χώρες μπορούν να διαθέσουν πόρους για την παραγωγή κεφαλαίου ευκολότερα από ό, τι οι φτωχές χώρες, ενώ όσο περισσότεροι πόροι ρέουν προς την παραγωγή κεφαλαίου, τόσο πιο γρήγορα θα αυξάνεται ο ρυθμός οικονομικής ανάπτυξης. Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα, το χάσμα μεταξύ φτωχών και πλούσιων χωρών να αυξάνεται με την πάροδο του χρόνου.

AIAS

α. Φτωχή χώρα

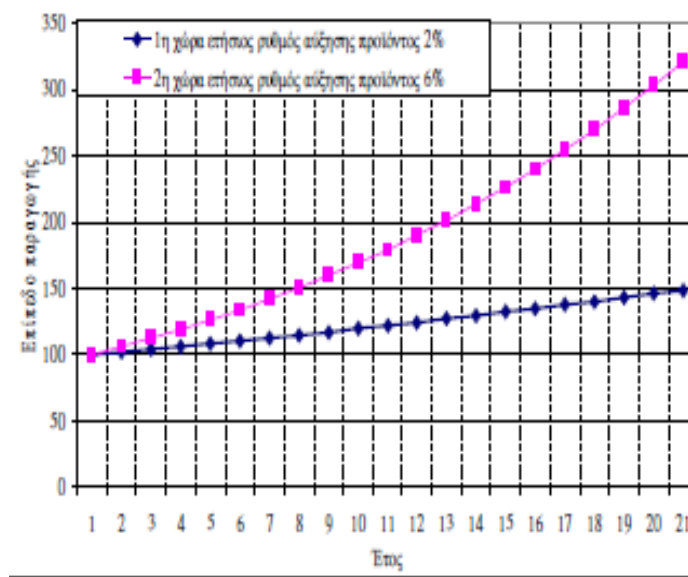

β. Πλούσια χώρα

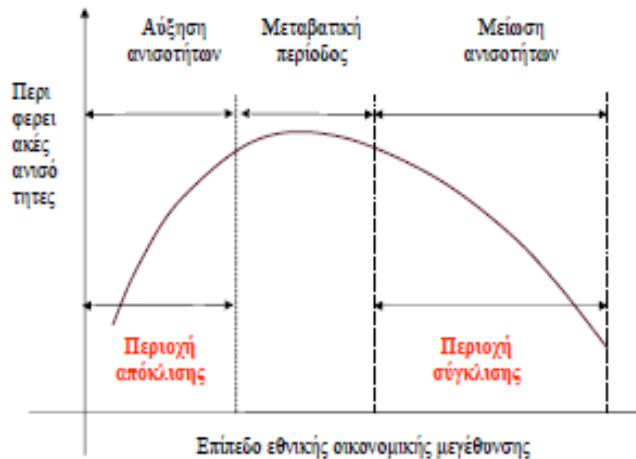
Πώς επηρεάζει ο διαφορετικός ρυθμός ανάπτυξης

Μια μικρή διαφορά στον ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης μεταξύ δυο χωρών (ή περιφερειών) οδηγεί τις χώρες αυτές μετά από 20 έτη να έχουν μεγάλη διαφορά στο επίπεδο ευημερίας τους

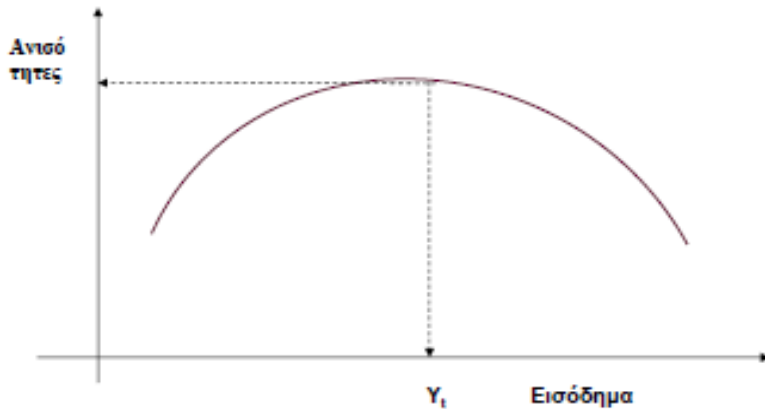
Η σχέση της εθνικής με την περιφερειακή μεγέθυνση

Καμπύλη Williamson

Κατά τον Williamson, η αύξηση του επιπέδου ανάπτυξης μιας χώρας, στο πρώτο στάδιο αυξάνει το επίπεδο των περιφερειακών ανισοτήτων, ενώ από ένα σημείο και μετά η συνέχιση της εθνικής ανάπτυξης οδηγεί σε μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων

Η σχέση εισοδήματος και ανισοτήτων κατά τον Kuznets

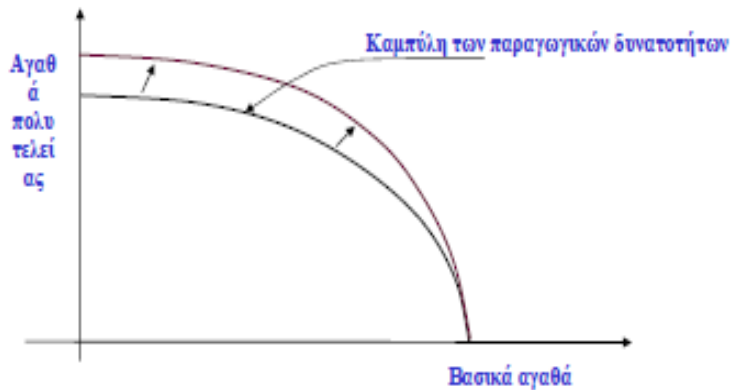

Κατά τον Kuznets η αύξηση του επιπέδου του εισοδήματος αυξάνει αρχικά τις ανισότητες, ενώ από ένα σημείο και μετά οι ανισότητες μειώνονται.

Στα αρχικά στάδια, η οικονομική μεγέθυνση στηρίζεται σε επενδύσεις σε φυσικό κεφάλαιο, τα κέρδη μεταφέρονται προς εκείνους που επενδύουν, ενώ οι αμοιβές βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα.

Στο στάδιο της ωρίμανσης το ανθρώπινο κεφάλαιο αναβαθμίζεται και αποτελεί κύρια πηγή ανάπτυξης.

Μετατόπιση της καμπύλης παραγωγικών δυνατοτήτων σε περίπτωση οικονομικής μεγέθυνσης χωρίς ανάπτυξη

Κατά τη μεγέθυνση χωρίς ή με μικρή ανάπτυξη ανάπτυξη, η καμπύλη μετατοπίζεται στην περιοχή των αγαθών πολυτελείας, ενώ δεν μετατοπίζεται το άκρο της που βρίσκεται στον άξονα των βασικών αγαθών

Οικονομική Ανάπτυξη

Είναι πολυσύνθετη διαδικασία, η οποία εκτός από την αύξηση της παραγωγής περιλαμβάνει :
διαρθρωτικές οικονομικές αλλαγές μονιμότερου χαρακτήρα αλλά και αλλαγές στο θεσμικό, τεχνολογικό, κοινωνικό και πολιτικό πλαίσιο.

- Η οικονομική ανάπτυξη έχει έννοια **δυναμική** και όχι στατική.
- Ο χαρακτηρισμός μιας περιφέρειας ως «αναπτυγμένης» γίνεται με διαφορετικά κριτήρια σε κάθε εποχή.

Τέτοιες μεταβολές αφορούν :

- Στη σχετική μείωση της συμμετοχής του αγροτικού τομέα με παράλληλη σχετική αύξηση της συμμετοχής των κλάδων της μεταποίησης και των υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν
- στην εισαγωγή αποτελεσματικότερων τεχνικών και μεθόδων παραγωγής
- στη βελτίωση της ποιότητας ζωής
- στη βελτίωση των όρων διανομής του εισοδήματος
- στη συμμετοχή του πληθυσμού στις διαδικασίες της οικονομικής ανάπτυξης, κ.λπ

Ο καθορισμός του ορίου «φτώχεια»

- Η **απόλυτη φτώχεια** (κατάσταση κατά την οποία στερείται βασικών αγαθών πρώτης ανάγκης)
- Η **σχετική φτώχεια ορίζεται ως** ο τρόπος διαβίωσης και το εισόδημα ορισμένων ατόμων υπολείπεται κατά πολύ του γενικού επιπέδου διαβίωσης της χώρας).

Το όριο φτώχειας ορίζεται στο 60% του μέσου ετήσιου διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών. Στην Ελλάδα το 2012 το μέσο ετήσιο διαθέσιμο εισόδημα ανέρχεται στα 17.977 ευρώ.

Δείκτες Οικονομικής ευημερίας

Το ΑΕΠ αποτελεί ένα καλό μέτρο ευημερίας.

Όμως αποκλειεί:

- Την αξία δραστηριοτήτων εκτός αγοράς
- Δεν συνεκτιμάται η ποιότητα του περιβάλλοντος
- Δεν αναφέρει τίποτα για τη διανομή του εισοδήματος

Δείκτης ανάπτυξης του ανθρώπου, HDI

Ο δείκτης αποτελείται από το προσδόκιμο όριο ζωής κάθε ανθρώπου κατά τη γέννησή του, το επίπεδο μόρφωσης των κατοίκων και ένα δείκτη αξιοπρεπούς διαβίωσης.

Σύμφωνα τα στοιχεία της Έκθεσης για την Ανθρώπινη Ανάπτυξη του Αναπτυξιακού Προγράμματος του ΟΗΕ που παρουσιάστηκε το 2103, η Νορβηγία, η Αυστραλία και οι ΗΠΑ βρίσκονται στην κορυφή της κατάταξης του Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης για το 2013, ενώ ο Νίγηρας, η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και η Μοζαμβίκη βρίσκονται στο τέλος.

Η Ελλάδα βρίσκεται στην 29η θέση και η Κύπρος στην 31η σε σύνολο 186 χωρών.

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: <Όνομα Συνεργάτη>

Θεσσαλονίκη, <Ημερομηνία>